

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 263/2020 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om skolmåltider under coronakrisen

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 263/2020 rd undertecknat av riksdagsledamot Minna Reijonen /saf:

Hur säkerställer regeringen att skolelever inte behandlas olika, och

ämnar regeringen instruera kommuner till en enhetligare och jämlikare verksamhet?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Dessa frågor har redan besvarats i svar på skriftligt spørgsmål SS 235/2020 rd Lulu Ranne /saf Skriftligt spørgsmål om ordnande av avgiftsfria måltider för grundskoleelever i distansundervisning.

Lagstiftningen om undervisning reglerar anordnande av skolbispisning. Den som deltar i undervisningen ska i enlighet med lagstiftningen (Lag om grundläggande utbildning 628/1998, 31 § Avgiftsfri undervisning) varje arbetsdag avgiftsfritt få en fullvärdig måltid som är ändamålsenligt ordnad och övervakad. Förutom att vara en förutsättning för att orka med skolarbetet ingår skolbispisningen även i skolans undervisnings- och fostringsuppgift. Syftet med skolbispisningen är att stödja såväl en sund uppväxt och utveckling för eleverna som deras studieförmåga och matkunskande. Lagstiftningen reglerar inte det praktiska genomförandet av skolbispisningen, det är kommunerna och övriga undervisningsanordnare som självständigt fattar beslut om och ordnar bispisningen.

Med stöd av 3 § i ibruktagningsförordningen om temporära begränsningar av skyldigheten att ordna småbarnspedagogik samt undervisning och utbildning (126/2020) enligt beredskapslagen, den 31 mars 2020 utfärdade förlängningsförordningen och tillämpningsförordningen som enligt förlängningsförordningen lämnats till riksdagen den 6 april 2020 och gäller 14.4–13.5.2020 är utbildningsanordnare skyldiga att för grundskoleelever som deltar i undervisningen på distans ordna den dagliga skolmåltiden i den omfattning och på det sätt det är möjligt att genomföra måltiden med tanke på omständigheterna. Skolbispisningen ska ordnas som normalt för elever som deltar i närundervisning.

Genom en enkät till kommunerna kartlade undervisnings- och kulturministeriet och regionförvaltningsverket under vecka 15 hur skolbispisningen genomförs inom den grundläggande undervisningen per 8 april 2020. Sammanlagt 252 kommuner svarade på enkäten. Alla elever som vill få skolbispisning får det i 47,3 procent av kommunerna som besvarade enkäten. En dryg fjärdedel

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 263/2020 rd

(27,3 %) av kommunerna erbjuder skolbispisning endast till elever som deltar i närundervisningen och cirka en fjärdedel (25,4 %) meddelade att de delar ut mat på andra grunder. I dessa kommuner ordnas skolbispisning även för en del av eleverna som får distansundervisning till exempel på sociala eller ekonomiska grunder och/eller genom någon annan prövning i syfte att särskilt de elever som har det allra sämst ställt ska få måltidsstöd. I dessa kommuner har behovet av skolbispisning för elever som får distansundervisning oftast fastställts i samarbete med social- och/eller familjetjänster.

Enligt enkätsvaren är den vanligaste skolmåltiden som erbjuds för elever som får distansundervisning en kall måltid. Drygt en femtedel av kommunerna erbjuder elever som får distansundervisning ett paket eller en kasse med livsmedel som ersätter skolbispisningen. Cirka 15 procent av kommunerna erbjuder en ekonomisk kompensation i form av ett betalningsåtagande eller en engångsersättning.

Undervisnings- och kulturministeriet och regionförvaltningsverket följer regelbundet upp genomförandet av skolbispisningen genom enkäter till kommunerna.

Det är inte möjligt att ge allmängiltiga anvisningar för hur måltiderna ska ordnas för elever som får distansundervisning, eftersom det finns stora geografiska och tidsmässiga variationer i spridningen av coronaviruset. Utbildningsanordnaren ska ordna måltiderna enligt de förhållanden som råder. Vad gäller elever som får distansundervisning kan utbildningsanordnaren till exempel i samarbete med elevvården leta upp de elever för vilka en daglig skolmåltid är ytterst viktig och ordna måltider för dessa elever även i situationer där man för att undvika närkontakt är tvungen att begränsa måltidsverksamheten avsevärt. På så sätt kan man garantera en skolmåltid för sådana elever som annars kanske skulle få för lite mat. Att utreda föräldrarnas inkomster är inte ett sakligt sätt att kartlägga behovet av mat, och detta är inte heller möjligt enligt lagen.

Avgiftsfri grundläggande utbildning innebär enligt ståndpunkten som grundlagsutskottet intog i samband med reformen av grundläggande rättigheter även tillräcklig föda (GrUB 25/1994 rd s. 10/II). På grund av skolmåltidernas betydelse skulle det vara viktigt att måltider i så stor omfattning som möjligt kunde erbjudas även till elever som inte deltar i närundervisningen. I bedömningen ska det beaktas att ordnandet av måltiderna inte ska leda till att epidemin sprids i onödan.

Skolbispisningen är alla barns rätt och den tryggar även uppväxten och jämlikheten för alla. I många familjer är den ekonomiska situationen svår och skolbispisningen har även därför en viktig roll i familjernas vardag. Nu är livsviktigt det med tanke på välbefinnandet för barn och unga att skolbispisningen i varje kommun kan ordnas så att inga barn eller unga ska behöva gå hungriga på grund av coronavirusepidemin.

Helsingfors 24.4.2020

Undervisningsminister Li Andersson